Євченко Вероніка Володимирівна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу та
торговельного підприємництва;
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІСКАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Цифровізація публічних закупівель стає ключовим інструментом трансформації фіскального простору сучасної держави. В умовах глобалізації та швидкого розвитку інформаційних технологій, ефективне управління державними фінансами неможливе без використання електронних платформ, які забезпечують прозорість, контроль і зменшення корупційних ризиків. Публічні закупівлі є основним механізмом розподілу бюджетних коштів, і саме вони визначають ефективність використання державних ресурсів. Перехід на електронні системи дозволяє зробити процес планування, оголошення, проведення тендерів та укладення контрактів більш відкритим і контрольованим, що сприяє підвищенню довіри з боку громадськості та міжнародних партнерів. Електронні платформи публічних закупівель забезпечують уніфікацію процедур і зменшення людського фактору в процесі прийняття рішень. Завдяки цифровим інструментам стає можливим автоматичне формування звітності, аналіз даних про виконання контрактів, моніторинг витрат і контроль за дотриманням законодавчих норм. Це дозволяє виявляти потенційні ризики на ранніх стадіях та запобігати неефективному використанню бюджетних коштів. Цифровізація сприяє оптимізації процесів, зменшенню бюрократії та скороченню часу на проведення тендерів, що безпосередньо впливає на якість державного управління та економічну ефективність публічних фінансів.

Одним із важливих аспектів цифровізації є підвищення прозорості. Електронні системи дозволяють усім учасникам ринку бачити всі етапи проведення закупівлі, оцінювати конкуренцію, подавати пропозиції та відстежувати результати. Це зменшує ризики корупційних дій і забезпечує рівні умови для всіх учасників процесу. Крім того, відкритий доступ до даних дозволяє аналітичним центрам та громадським організаціям контролювати витрати державних коштів, що підвищує підзвітність органів влади та стимулює ефективне планування бюджету [2].

Цифровізація робить процес державних закупівель більш прогнозованим і керованим, що є важливим елементом формування сучасного фіскального простору. Використання електронних систем також відкриває нові можливості для аналітики та управлінських рішень. Великі обсяги даних, що накопичуються в процесі закупівель, дозволяють формувати статистичні моделі, прогнозувати витрати, оцінювати ефективність закупівель і визначати стратегічні пріоритети

державних фінансів. Це сприяє більш раціональному розподілу коштів і підвищує якість державних послуг. Важливим результатом цифровізації є також зменшення витрат на адміністрування закупівель та спрощення процедур для підприємців, що підвищує їхню зацікавленість у участі у державних тендерах.

Цифровізація публічних закупівель впливає і на економічне середовище країни в цілому. Вона стимулює розвиток електронної комерції, створює нові ринки та сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, який отримує рівні умови доступу до державних контрактів. Це, у свою чергу, сприяє збільшенню надходжень до бюджету, зменшенню тіньової економіки та зміцненню фіскальної дисципліни. Крім того, електронні системи дозволяють державі оперативно реагувати на зміни ринку, коригувати стратегії закупівель та ефективніше планувати фінансові потоки, що є ключовим для стабільності економіки та зростання інвестиційної привабливості країни. Важливим аспектом цифровізації є інтеграція публічних закупівель із іншими системами державного управління, такими як бюджетний облік, податковий контроль та аудит. Це створює єдиний інформаційний простір, у якому дані про витрати, доходи та виконання контрактів взаємопов'язані, що забезпечує комплексний контроль і дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення. Така інтеграція сприяє підвищенню ефективності державного управління та формує сучасну модель фіскального простору, де державні ресурси використовуються раціонально і прозоро [1].

Сучасний досвід країн з розвиненою економікою демонструє, що цифровізація публічних закупівель підвищує ефективність використання бюджетних коштів, зменшує корупційні ризики та стимулює економічне зростання. Україна, впроваджуючи електронні системи державних закупівель, отримує можливість підвищити конкурентоспроможність підприємств, забезпечити прозорість витрат та сформувати довіру громадян до державних інститутів. Це дозволяє трансформувати фіскальний простір у сучасний ефективний механізм управління фінансами, де контроль, планування та аналіз бюджету здійснюються на основі достовірних і відкритих даних.

Цифровізація публічних закупівель є не просто технічним нововведенням, а стратегічним інструментом трансформації фіскального простору. Вона забезпечує прозорість, підзвітність і ефективність розподілу державних коштів, стимулює розвиток економіки, зменшує корупційні ризики та відкриває нові можливості для управління державними фінансами. Перехід до електронних систем закупівель формує сучасну модель фіскального простору, в якій державні ресурси використовуються раціонально, а процеси управління і контролю стають відкритими для громадськості та аналітичних центрів. Ефективне використання цифрових інструментів у публічних закупівлях сприяє підвищенню довіри до держави, розвитку підприємництва та створенню умов для сталого економічного зростання.

Список використаних джерел

1. Булуй, О., Плотнікова, М., & Яковенко, О. (2023). Цифрова економіка як елемент системи публічних закупівель. Економіка та суспільство, (58). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-6

2. Кудь А. А. Методологічний підхід до формування механізму модернізації системи публічного управління на основі децентралізованих інформаційних платформ. Вісник післядипломної освіти. Серія : Соціальні та поведінкові науки. 2022. № 21 (50). С. 160–220. DOI: https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-21(50)-160-220